

Titel: Tiende Afsnit.

Citation: "Tiende Afsnit.", i *1913/1914: Lovforslag*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/text/jura-texts-r24-shoot-chptrd1e29005.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: 1913/1914: Lovforslag

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Tiende Afsnit.

Kap. 93: Særlige Bestemmelser om nogle Forhør m. m

Femte Bog: Slutnings- og Overgangsbestemmelser.

Kap. 94: Slutningsbestemmelser

Kap. 95: Overgangsbestemmelser

1007—1014 1015—1017

1019—1023 1024—1043

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Ifølge § 998, 1ste Stykke, i Lov om Rettens Pleje af 26. Marts 1909 træder Loven først i Kraft, naar 3 nærmere an- givne Love, nemlig Politiloven, Lønnings- loven for Dommere m. m. samt Retsafgifts- loven ere vedtagne. Denne Bestemmelse har medført, at Loven endnu ikke har kunnet træde i Kraft, idet ingen af de paagældende tre Love hidtil er vedtaget af Rigsdagen. Dog er den i Retsplejelovens § 998, jfr. § 138, stillede Fordring om Ansættelse og Lønning af særlige Opdagelsesbetjente, der skulle kunne gøre Tjeneste overalt i Riget, delvist fyldstgjort ved Lov om Oprettelse af et Statspoliti af 13. Maj 1911, jfr. Lov om Forøgelse af Statspolitiets Personale m. m. af 29. April 1913. Endvidere havde Justitsministeren i afvigte Rigdagssamling i det Haab at faa Spørgsmaalet om Proces- reformens Gennemførelse endelig afgjort, forelagt en Række Lovforslag, nemlig Forslag til Lov om Gennemførelse af Retsplejeloven, om Retsafgifter i Domssager m. mv om Ud- gifterne i Strafferetsplej en, om Lønninger for Dommere m. m., om offentlige Auktioner, der ikke ere Tvangsauktioner og om Tilveje- bringelse af Lokaler ffii^Østre Landsret og Københavns Byret m. m. Derimod mente den daværende Justitsminister ikke at burde udarbejde noget Lovforslag om Politistyrken, forinden der havde været tilstrækkelig Lejlighed til at indhøste Erfaringer om Statspolitiets Betydning i Henseende til Retssikkerhedens Oprethol- delse. De ovennævnte Lovforslag, af hvilke de 5 førstnævnte fremsattes i Folketinget den 10. December 1912, medens det sidst- nævnte fremsattes i samme Ting den 7. Marts 1913, henvistes til et Udvalg, som afgav Betænkning den 24. April 1913; men intet af dem blev vedtaget af Rigsdagen, eller blot af det Ting, hvori de vare frem- satte.

Loven om Rettens Pleje af 26. Marts 1909 opfylder efter alles Mening paa for- skellige Punkter ikke de Fordringer, der maa stilles til den Lov, som skal reform- mere den nuværende Retspleje, og som maa antages paa mange Omraader at faa afgørende Betydning for dansk Retsudvik- ling langt ud i Fremtiden. Der sigtes herved til, at Loven ikke gennemfører Askillelse

af Retsplejen fra Forvaltningen, at Anklage-

princippet ikke er indført i Strafferets- plejen, og at Nævningerne ikke ere folke- valgte. Man har derfor udarbejdet foran- staaende Lovforslag og deri indarbejdet ovennævnte 3 Hovedprincipper, idet man formener, at de Fordele, som derved opnaas, ere saa betydelige, at de opveje de noget forøgede Udgifter for Staten, som nødvendig- vis maa følge med. Derimod har man ment i øvrigt at burde holde sig saa nær som muligt til Loven af 1909. Det vil derfor ses, at Lovens Bestemmelser om den borgerlige Retspleje ere gaaet saa at sige uforandrede over i nærværende Forslag, og at dettes Regler angaaende Strafferetsplejen i alt væ- sentligt kun afviger fra nævnte Lov, for saa vidt det er en nødvendig Følge af Ind- førelsen af ovennævnte 3 Hovedprincipper eller skyldes Hensynet til senere Love.

Adskillelsen af Retsplejen fra Forvalt- ningen foreslaas gennemført paa .den Maade, at der i hver Underretskreds uden- for København ansættes baade en Dom- mer, der tillige er Retsskriver (jfr. § 17, 1ste Stykke), og en Politimester (jfr. § 109). En saadan Ordning, hvorefter enhver Underretskreds udenfor København skal udgøre en Øvrighedskreds (Politi- kredse), hvilket man ubetinget maa anse for rettest, maa nødvendigvis, da Forret- ningerne fremtidig skulle fordeles mellem to Embedsmænd, og ikke alle saaledes som nu varetages af en enkelt, med- føre en væsentlig Reduktion af Underrets- kredsenes Antal, der i Øjeblikket er 130. Forslaget gaar i saa Henseende ud paa, se § 12, at Staden København ligesom hidtil udgør en Underretskreds, og at Riget i øvrigt deles i 70 By- og Herredsretskredse, saaledes som det angives paa den Forslaget ved- føjed Tavle. Med Hensyn til det foreslaaede Antal skal henvises til" aat Proceskommis- sionen af 1892 (den 3die Proceskoskommis- sion) i sin Tid foreslog en Deling af Riget i 103 By- og Herredsretskredse, der hver skulde udgøre en Politikreds, idet dog et Mindretal (Klein) stillede et specificeret Forslag om Deling i 77 Kredse, og et an- det Mindretal (Octavius Hansen) antog, at Antallet af Retskredse uden Ulemper vilde kunne begrænses til 85. Som Momenter, der særlig have været afgørende for Justits-

ministeriet ved Udarbejdelsen af Forslaget til den nye Retskredsinddeling, skal anføres Hensynet til ikke at drage en Landsdels Befolkning bort fra den Købstad, til hvilken den nu søger, og til saa vidt muligt at undgaa Delinger af hidtilværende Jurisdiktioner og de derved foraarsagede Ulemper og Udgifter (jfr. Forslagets §§ 1024 —26). Det vil da ogsaa af Tavlen ses, at Sammenlægningen af Retskredse i 21 Tilfælde enten helt (nemlig Nr. 2, 4, 10, 24, 25, 29, 30, 31, 36, 37, 38, 49, 58 og 63) eller delvist (nemlig Nr. 7, 11, 12, 19, 21, 68 og 70) kun bestaar i, at et Birk eller et Herred eller Dele deraf sammenlægges med den Købstad, i hvilken det allerede efter den nuværende Ordning har sit Tingsted, eller at to Herreder, der have Tingsted i samme Købstad, sammenlægges. Endvidere vil det ses, at der kun i 8 Tilfælde er Tale om Deling af en nuværende Retskreds (nemlig Nr. 7 jfr. Nr. 8, Nr. 30 jfr. Nr. 31, Nr. 31 jfr. Nr. 32, Nr. 34 jfr. Nr. 35, Nr. 37 jfr. Nr. 68, Nr. 42 jfr. Nr. 43, Nr. 50 jfr. Nr. 51 og Nr. 52 jfr. Nr. 59), samt at 19 af de hidtilværende Retskredse foreslaas bibeholdt uforandrede (nemlig Nr. 1, 3, 9, 14, 15, 16, 26, 28, 40, 45, 54, 56, 60, 61, 62, 64, 65, 66 og 69). Endelig bemærkes, at Forandring i Underretskredsenes Omraade ifølge Forslagets § 12 kan ske ved kongelig Anordning, saaledes at der aabnes en Mulighed for, at man uden Lovændringer kan afhjælpe i hvert Fald mindre Mangler, som maatte vise sig at følge af den foreslaede Inddeling.

Tingstederne for Underretterne udenfor København bestemmes ved kongelig Anordning, se §19, 1ste Stykke. Tildeles der en Retskreds flere Tingsteder, fastsætter Anordningen de Dele af Kredsen, som med Hensyn til Rettens ordentlige Møder skulle henhøre til ethvert af disse, dog at Tinglæsning og Aflæsning af Dokumenter for hele Retskredsen kan foregaa ved ethvert af Tingstederne i samme, se § 19, 2det Stykke. Det er Justitsministeriets Mening, at der i de Jurisdiktioner, som dannes ved Sammenlægning af flere nu selvstændigt bestaaende Retskredse, efter den paa tænkte Ordning vil være at holde Ting ikke blot paa Jurisdiktionens Hovedtingsted, men ogsaa paa de indenfor dens Omraade værende tidligere ordinære Tingsteder, for saa vidt disse ikke maatte være beliggende i samme By som Hovedtingstedet. Man mener paa denne Maade for en stor Del at kunne raade Bod paa de af Jurisdiktionsforandringerne følgende Ulemper

for Befolkningen. En saadan Ordning vil paa Grund af Nutidens højt udviklede Kommunikationsmidler ikke medføre en uoverkommelig Forøgelse af Dommerens personlige Arbejde. Det vil muligvis i flere Retskredse ikke være fornødent at afholde Ting udenfor Hovedtingstedet hver Uge, i hvert Fald nødvendigvis Hensynet til Tinglæsningen ikke dette, da Tinglæsning, som ovenfor nævnt, kan foregaa for hele Retskredsen ved ethvert af Tingstederne i samme. Selv om man ikke mener, at der er Fare for, at Dommerne (saa meget mere som de antagelig i en nær Fremtid blive befrieede for de dem nu paa hvilende kommunale Forretninger) ikke skulle kunne overkomme deres Embedsgerning, maa man dog anse det for for sigtigst at bibeholde Bestemmelsen i Lovens § 17 om Adgang for Justitsministeren til at meddele dertil egnede Personer Bemyndigelse til at udføre Dele af de egentlige Dommerforretninger.

Ifølge Forslagets § 17 vil der i Underretskredse, hvor Folketallet efter sidste Folketælling overstiger 40,000 Indbyggere — i Øjeblikket 12 Kredse, se Tavlens Nr. 1, 2, 4, 18, 21, 30, 37, 38, 45, 49, 58 og 63 — være at ansætte en særlig Dommer, til hvilken henlægges de Dommeren og Skriveren ved Underretterne paahvilende Forretninger vedrørende Strafferetsplejen og Skifteforvaltningen. Man har anset det for rettest disse Tilfælde at fordele Forretningerne mellem de to Dommere efter saglige og ikke efter territoriale Hensyn, idet en Fordeling paa sidstnævnte Grundlag i Forbindelse med de ovenfor omtalte Bestemmelser om Retskredsens Tingsteder synes at aabne Mulighed for en faktisk Deling af vedkommende Kreds, hvilket vilde virke hæmmende paa Samarbejdet mellem Dommerne og Kredsenes Politimester. Naar man har henlagt Skifteforvaltningen til den Dommer, der varetager Strafferetsplejen, er det for saa vidt muligt at fordel Embedsforretningerne ligeligt mellem de to Dommere.

Med Hensyn til Retternes og Øvrighedens Virkekreds udtales det udtrykkeligt i Forslagets § 14, jfr. ogsaa §§ 480, 654 og 667, at Skifte-, Auktions- og Forbudsretsheden henhører til den egentlige Retspleje og som saadan under Underretterne, dog er det ved §§ 480 og 600 jfr. § 17, sidste Stykke, bestemt, at Eksekution og sUdpantning i visse nærmere angivne Tilfælde kunne ske i Købstæderne Og Handelspladserne ved Politimesteren og paa Landet, vel Sognefogden. Endvidere

ere Notarialforretninger, i Modsætning til hvad der efter Retsplejelovens § 14 er Tilfældet, ubetinget henlagte til Politimesteren, se § 114, 3die Stykke, sammenholdt med Reglerne i 1ste Bogs 1ste Afsnit. Naar der under de tidligere Forretninger i Rigsdagen — særlig i Folketinget — angaaende Retsplejeloven har været talt stærkt for at henlægge de ovenfor nævnte Forretninger saavel som Tinglæsningsvæsenet til de administrative Myndigheder, har det særlig været Hensynet til Befolkningen, der har gjort sig gældende. Naar de paagældende Forretninger henlægges til Politimesteren (Sysselmanden), mente man uden at krænke økonomiske Hensyn at kunne bibeholde et forholdsvis stort Antal (ca. 100) Øvrighedskredse, medens saa til Gengæld Antallet af Retskredse indskrænkedes meget betydeligt (til ca. 50). Det vilde derved opnaas, at det som Regel ikke blev forbundet med større Besvær end tidligere for Befolkningen at henvende sig paa Embedskontoret for at faa besørget de mere dagligdags Forretninger, saasom Tinglæsninger. Skifteanmeldelser og lignende, medens paa den anden Side den Omstændighed, at Afstanden til selve Tingstedet, hvortil Befolkningen dog kun kommer i mere ekstraordinære Tilfælde, blev længere, i Almindelighed ikke vilde virke saagenende. Naar Justitsministeriet alligevel har ment, at de omtalte Forretninger, jfr. for Tinglæsningsvæsenets Vedkommende § 14 a, bør henhøre under Underretterne, er det

først og fremmest, fordi man ved dem formentlig ikke bør undvære de i den judicielle Behandling værende Garantier. Hertil kommer, at enhver egentlig Rets- tvist vedrørende Foged-, Auktions- og Skif- tevæsen under alle Omstændigheder maa forelægges Domstolene, saaledes at det allerede af den Grnd synes naturligt, at de paagældende Forretninger i deres Hel- hed henhøre under Retternes Virkekreds. Endelig skal anføres, at en Henlæggelse af Tinglæsningsvæsenet til Øvrigheden maatte medføre indgribende Ændringer i den gældende Formuerets Regler angaa- ende Tinglæsning af Rettigheder m. m., Ændringer som man ikke kan anse det for heldigt at knytte til nærværende LOT- forslag. For at der imidlertid ikke skal op- staa unødigt Ulempe for Befolkningen, fast- sætter § 19, 4de Stykke, at det, naar det efter Omstændighederne skønnes for- nødent, ved kongelig Anordning kan be- stemmes, at en Underretsdommer paa et eller flere Steder i Retskredsen udenfor

Hovedtingstedet vil have at indrette en Afdeling af sit Embedskontor og holde den aaben en passende Tid daglig efter Justitsministerens nærmere Bestemmelse til Foretagelse af Embedsforretninger i det ved Anordningen nærmere bestemte Omfang, ligesom han skal have en autori- seret Fuldmægtig bosat ved enhver saadan Afdeling. En lignende Ordning bestaar allerede for Fanøs Vedkommende, jfr. Lov Nr. 58 af 3. April 1900, § 3, 3die Stykke, og Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 113 af 31. Maj s. A. Saadanne Kontor- afdelinger vil der naturligvis først og frem- mest være Trang til, naar en Retskreds er dannet ved Sammenlægning af flere efter den hidtil værende Ordning selvstæn- digt bestaaende Jurisdiktioner, og særlig da i de Tilfælde, hvor en mindre 0 (som f. Eks. Samsø, Møen og Ærø) ophø- rer at være en selvstændig Retskreds; men man har dog ikke ment at burde sætte nær- mere Grænser for det i saa Henseende af- gående Skøn. Som Forretninger, der ville kunne foretages fra Kontorafdelingerne kunne nævnes Fogedforretninger og Skifte- registreringsforretninger, ligesom Anmel- delser til Skifteretten om Dødsfald og Indlevering af Dokumenter til Tinglæsning eller Aflæsning samt Udlevering af ting- læste og aflæste Dokumenter vil kunne ske sammesteds.

Efter Forslaget vil der udenfor Kø- benhavn blive 82 Underretsdommere og 70 Politimestre, i alt 152 Embeder, medens der efter den nugældende Ordning er 132 Embeder af tilsvarende Art. Hvor stor en aarlig Merudgift en saadan Forøgelse af Embeder vil medføre, skal man ikke komme nærmere ind paa her, men skal i saa Henseende henvise til det Lovforslag angaaende Dommerlønninger m. m., som i den nærmeste Fremtid vil blive forelagt Rigsdagen.

Endelig skal bemærkes, at Adskillel- sen af Retsplejen fra Forvaltningen og den dermed i Forbindelse staaende ny Retskredsindeling har gjort det nødvendigt i Forslaget at optage de i §§ 1024—26 samt 1028 indeholdte ny Bestemmelser om Afgørelsen af Spørgsmaal vedrørende de for en Retskreds (Politikreds) fælles Anliggender og Tilvejebringelse af Af- skrifter af Skøde- og Pantebøger i Til- fælde af Sammenlægning eller Deling af hidtilværende Underretskredse (Politi- kredse) samt om de nuværende Under- retsdommers Pligt til at modtage Beskik- kelse som Politimestre. Endvidere har det været fornødent i § 1033, 2det Stykke,

at give en nærmere Regel angaaende Be- handlingen af de ved Lovens Ikrafttræden svævende civile Underretssager, for saa vidt der har fundet en Deling Sted af vedkom- mende Retskreds.

I naturlig Forbindelse med Indførelsen af selvstændige Politimyndigheder staar Anklageprincippet Indførelse i Strafferets- plejen. Foruden en Omordning og Ud- videlse af Politiet nødvendiggør dette Prin- cip Oprettelsen af en særegen, fra Dom- stolene adskilt, offentlig Anklagemyndighed. De mere almindelige Regler om dennes Organisation og Virksomhed haves i Ka- pitlerne 10 og 64, der ere formulerede i Overensstemmelse med den 3die Proces- kommissions af begge Rigsdagens Ting godkendte Forslag. Det vil heraf ses, at kun Rigsanklageren og den til hans Bi- stand beskikkede Overanklager, samt de for Landsretskredsene beskikkede 6 Over- anklagere ere egentlige, af Kongen beskik- kede og fast lønnede Embedsmænd med mere omfattende Embedsforretninger, me- dens de offentlige Anklagere ved Sø- og Handelsretten og Underretterne, der be- skikkes af Rigsanklageren, kun efter spe- cielt Paalæg af Overanklagerne udføre Sager under Domsforhandlingen for disse Retter mod et af Retten for den enkelte Sag fastsat Vederlag (jfr. §§ 107 og 717).

Ved Siden af den offentlige Anklage- myndighed og under dennes Tilsyn (jfr. §§ 118 og 802) virker Politimyndigheden for Efterforskning og Forfølgning af For- brydelser. De nærmere Regler om Poli- tiets Ordning og Virksomhed haves i Ka- pitel 11. Det fremgaar heraf (jfr. § 108), at for Københavns Vedkommende forbliver det ved de nugældende Bestemmelser, me- dens udenfor København Politiets Virk- somhed dels udøves af Statspolitiet, der er fælles for hele Riget, og hvis Opgave det fortrinsvis er at udføre de Politiet paa- hvilende Hverv indenfor den straffende Retsplejes Omraade (§§ 110 og 111), dels af det kommunale Politi, hvis Virksomhedsomraade falder indenfor de enkelte Politikredse (Retskredse), og hvis Opgave det i første Række er at op- retholde Sikkerhed, Fred og Orden og at paase Overholdelsen af Love og Vedtæg- ter (§§ 110 og 112). Man har foreslaaet en saadan Ordning af Politiet, først og fremmest fordi Efterforskning og Forfølg- ning af Forbrydelser maa anses for at være en Opgave, hvis Løsning i første Række paahviler Staten, og dernæst ogsaa fordi det ligger nær, naar Talen er om denne Politivirksomhed, at arbejde videre paa det

Grundlag, som er givet ved Statspolitiets Oprettelse. Chefen for Statspolitiet, til hvis Bistand der beskikkes

en af Kongen udnævnt Politiinspektør, har den øverste Ledelse af dette og er de stedlige Politimestres overordnede for saa vidt angaar de til Statspolitiet særlig henlagte Hverv; Politimesteren er saavel det kommunale Politis som Statspolitiets øverste, stedlige foresatte (§§113, 1ste Stykke, og 114, 1ste Stykke). Som et Hverv, der særlig fore- slaas henlagt til Statspolitiet, nævnes i § 111 Tilsynet med Fremmede og Rejsende i Henhold til Lov af 15. Maj 1875. Grunden hertil er, at man efter ind- vundne Erfaringer maa anse det for værende af største Vigtighed, at dette Tilsyn udøves paa ensartet Maade. Antal- let af Statspolitibetjente. der i Henhold til Lov Nr. 108 af 29. April 1913 8 1 i Øjeblikket udgør 48, deraf indtil 12 Over- politibetjente, kan efter nærværende Lov- forslags § 113, 2det Stykke, ikke overstige 200, hvoraf indtil 30 kunne beskikkes til Overpolitibetjente. Naar Statspolitiets Rammer udvides saaledes, mener man, at det vil være i Stand til at tilfredsstille de forøgede Krav til Politiets Efterforsk- ningsvirksomhed m. v., som Strafferets- plejens Omordning, ikke mindst Anklage- princippet Indførelse, utvivlsomt vil kræve. At Antallet af kommunalt ansatte Politi- betjente i mange Politikredse Landet over herefter uden Betænkelighed vil kunne formindskes, er vel sandsynligt, men man har dog anset det for rettest at foreslaa, at en saadan Formindskelse — saavel som en tilsvarende Forøgelse — ikke skal kunne ske uden Justitsministerens Samtykke (jfr. § 117, 1ste Stykke). For de Bestemmelser, som Justitsministeren træffer med Hensyn til Politistyrkens Størrelse, vil herefter ind- vundne praktiske Erfaringer blive de af- gørende.

Den foreslaaede Ordning af Paatale- myndighederne og deres Hverv er i det hele i Overensstemmelse med det af Folke- tinget i Rigsdagssamlingen 1903—04 ved- tagne Forslag til Lov om Rettens Pleje, dog med de Forandringer, som følge af, at man ikke har ment i videre Grad end det alt er hjemlet i Retsplejeloven af 1909 at burde indføre det saakaldte Umiddel- barhedsprincip, jfr. herom nærmere neden- for. Nærværende Forslag betyder saaledes et afgjort Brud med det hidtil herskende Inkvisitionsprincip og Indførelse af An- klageprincippet i dets Renhed, idet der ikke blot til Foretagelse af Forundersøgelse ved Retten kræves en Begæring af Politi-

F. t. L. om Rettens Pleje.

mesteren eller Overanklageren, se § 815, 2det Stykke, men Ledelsen af Forfølgningen under Forundersøgelsen i det hele gaar over til Politimesteren (Overanklageren), dog at Dommeren altid uden Begæring af Par- terne af egen Drift kan beslutte Rets- handlinger, naar han finder dem fornødne for Øjemedet navnlig i Sigtedes Interesse, (jfr. § 819). Det er en naturlig Konsekvens af Paatalemyndigheden s selvstændige Stil- ling under Sagens Forberedelse, at Be- stemmelsen i Lovens § 792, hvorefter Retshandlinger mod en mistænkt kun kunne begæres i Forbindelse med Begæ- ring om Forundersøgelse eller Anklage, ikke er optaget i Forslagets § 809. For saa vidt derfor Paatalemyndigheden ikke selv nærer noget Ønske om Sagens Over- gang til retslig Forundersøgelse, er der i og for sig intet til Hinder for, at en Sag beholdes paa Efterforskningsstadiet, lige indtil Tiltale rejses for den dømmende Ret, uanset at der er gjort Brug af de i Loven hjemlede Retsmidler mod Sigtede. Dog kan Retten, hvem der ved § 809 er tillagt et selvstændigt Skøn med Hensyn til Forsvarligheden af en af Paatalemyndigheds- digheden begært Beslaglæggelse, Ransag- ning, Anholdelse eller Fængsling, ved at svare, at noget saadant ikke vil kunne de- kreteres, uden at der samtidig begæres retslig Forundersøgelse, bevirke, at dette sker. Endvidere kan Retten ved at nægte at forlænge den Frist.— som ifølge § 780 skal vedføjes en under Efterforskningen afsagt Fængslingskendelse, bidrage til, at retslig Forundersøgelse begynder. Det vil saaledes ses, at der ved Siden af, at For- følgningens Ledelse er overdraget Paatale- myndigheden, i udstrakt Grad er givet Retten Lejlighed til Udøvelse af et per- manent Tilsyn med Sagens Gang, jfr. og- saa Bestemmelsen i § 819, 2det Stykke, 2det Punktum.

Som Følge af Paatalemyndighedens Stilling under Forundersøgelsen er det nødvendigt, at henholdsvis Overanklageren eller Politimesteren (eller dennes Fuld- mægtig, se § 115, 1ste Stykke) i størst mulige Omfang er til Stede i Retsmøderne under Forundersøgelsen (jfr. § 821), men man mener ogsaa at kunne paabyde dette uden Fare for, at Paatale myndighederne derved skulle blive overbebyrdede med Ar- bejde.

Uagtet det i og for sig maa indrøm- mes at stemme bedst med Anklageprin- cippet, at Bevisførelsen i Straffesager sker ved selve den dømmende Ret og ikke ved Undersøgelsesretten, har man, som oven-

Forelagte Lovforslag m. m.

for anført, ikke ment paa dette Punkt at burde fravige Retsplejeloven af 1909, ifølge hvilken det saakaldte Umiddelbar- hedsprincip kun gælder i Landsretssager, hvori Nævninger medvirke. Bestemmende for Justitsministeriet i saa Henseende har navnlig været saavidt muligt at spare Lan- dets Borgere, der skulle afgive Vidnefor- klaring, for den Ulejlighed og Tidsspilde, som deres Rejser til og Ophold paa det Sted, hvor Landsretten holdes, vilde med- føre, samt det offentlige for de meget betydelige Udgifter, som vilde bevirkes ved saadanne Rejser. Endvidere maa man gaa ud fra, at i alle de Sager, ved hvis Paadømmelse kun retskyndige Dom- mere skulle medvirke, vil Sagens Beskaffen- hed kunne blive lige saa klart og fyldest- gørende behandlet og fremstillet for disse ved en lignende Fremgangsmaade som den, der nu bruges under den mundt- lige Procedure for Højesteret i Straffe- sager. Endelig bemærkes, at man har bibeholdt Bestemmelsen om, at Landsret eller Højesteret frit kan bestemme, at Vidnesbyrd, der maa antages at være af særlig Betydning for Sagens Oplysning, aflægges under Domsforhandlingen for Retten, jvf. § 172, 3die Stk.

Som Følge af at Umiddelbarhedsprincippet ikke foreslaas indført i videre Udstrækning ved Domsforhandlingen for Landsret, ere Retsplejelovens Bestemmelser om Højesterets Adgang til i Ikke-Nævningesager at prøve Bevisspørgsmaal bibeholdte, jfr. § 944. Af samme Grund ere Bestemmelserne i Retsplejelovens §§ 953 og 954 om, hvilke Sager der kunne begæres genoptagne, gaaet uforandrede over i Forslaget, jfr. §§976 og 977. I det hele er der ikke foretaget væsentlige Ændringer i Kap. 82—86 angaaende Retsmidler mod truffne Afgørelser.

Som Bestemmelser det har været nødvendigt at ændre som Følge af Anklageprincippets Indførelse skal man, foruden hvad der alt ovenfor er anført, særlig nævne §§ 831, 912, 926 og 930 angaaende Iværksættelse af Tiltale for Landsret og Underret, Kapitel 78 angaaende Tiltale og Forberedelse af Domsforhandling for Landsret; i Sager, hvori Nævninger ikke medvirke, Kapitel 81 angaaende Tiltale og Domsforhandling for Underret i Sager, som paatales af Politimesteren, samt § 1623 angaaende det til Drøftelse af Loven m. v. foreslåede Udvalg. Derimod har det ikke af Hensyn til Anklageprincippets Indførelse været fornødent, lige saa lidt som man af andre Grunde har An-

ledning til, at foretage væsentlige Ændringer i Kap. 67—73 angaaende Midler til Sagens Oplysning m. m. samt i Eetsplejelovens Bestemmelser om, i hvilke Sager Nævninger skulle medvirke (jfr. Forslagets § 688), om Sigtedes Eet til at faa beskikket en offentlig Forsvarer (jfr. Forslagets § 731) og om privates Beføjelse til at paatale Lovovertrædelser, der ogsaa kunne forfølges af det offentlige (jfr. Forslagets § 726).

Angaaende de Udgifter, som ville følge af Anklageprincippets Indførelse, skal man henvise til de supplerende Lovforslag, som senere ville blive forelagte.

Endelig adskiller, som ovenfor bemærket, nærværende Lovforslag sig fra Eetsplejeloven af 1909 med Hensyn til Udtagelsen af Nævningerne. Man er paa dette Punkt vendt tilbage til det af Folketinget i Eigsdagssamlingen 1903—04 vedtagne Lovforslag, der i det hele stemmer overens med Proceskommissionens Forslag og hvorefter Kommunalbestyrelserne efter Forholdstal udvælge det til Grundlistens Dannelse fornødne Antal Personer. Man har dog anset det for hensigtsmæssigt at lade det Udvalg, som i København skal foretage Valget, og af hvis Medlemmer efter Forholdstal Halvdelen vælges af Magistraten og Halvdelen af Borgerrepræsentanterne, bestaa af 8 Personer i Stedet for, som af Folketinget vedtaget, 4 Personer (jfr. § 73).

Man har anset det for mest nærliggende at vende tilbage til Kommissionsforslagets Bestemmelser om Nævningernes Kaldelse og Udtagelse til den enkelte Sag uden derfor at ville paastaa, at det er den eneste tilfredsstillende Maade, hvorpaa dette kan ske. En anden Fremgangsmaade vilde kunne findes uden at man behøvede at forlade det Grundprincip, at Nævningerne skulle udvælges af Folket uden noget embedsmæssigt Elements Indblanding.

Med Hensyn til de med Nævninginstitutionen forbundne Udgifter skal man henvise til det Lovforslag angaaende Udgifterne i Strafferetsplejen, der senere vil blive forelagt.

Sluttelig skal man som ny Bestemmelser vedrørende den borgerlige Retspleje henvise til Forslagets §§ 480 og 600, jfr. § 17, sidste Stykke, hvorved der, som allerede tidligere berørt, tillægges Politimesteren en lignende Myndighed til i Købstæ-

derne og Handelspladserne at foretage Udlæg og Udpantning, som der alt ved Eetsplejeloven er tillagt Sognefogden paa Landet, samt til Forslagets § 155, hvorefter Forkyndelser kunne ske ved en Stævningmand, uden at det, saaledes som ved Eetsplejelovens § 146, 3die Stykke, paabudt, er nødvendigt at tilkalde en anden Stævningmand eller anden god Mand som Vidne hvilket er i Overensstemmelse med det af Folketinget den 12. April 1913 vedtagne Forslag til Lov om Ændringer i Eeglerne for Stævningers Forkyndelse m. m. (jfr. Eigsdagstidende Till. C. Sp. 1043—44).

Man har endvidere ændret og suppleret Bestemmelserne i Eetsplejelovens § 9 om Sø- og Handelsrettens Sammensætning i Overensstemmelse med Eeglerne i Lov Nr. 262 af 22. December 1910 § 1. 2det Stykke, § 2, 1ste Stykke, 2det Punktum, og §2, 2det, 3die og 4de Stykke, idet man derhos af Hensyn til det ønskelige i at de fagkyndige Medlemmers Antal er deligt med det Aaremaal, i hvilket de skulle fungere, har foreslaaet, at ogsaa deres Funktionstid bestemmes ved kongelig Anordning (jfr. Forslagets § 9).

Endelig har man af Hensyn til den store Betydning det vil have for Arbejdets Fremme ved de kollegiale Eetter, at der i den nærmeste Tid efter Eetsplejelovens Ikrafttræden kan have passende Assistance til Eaadighed ved Domssagernes Behandling og ved Indarbejdelsen af det nye Processystem, foreslaaet (jfr. § 1043), at Justitsministeren indenfor et nærmere angivet Tidsrum skal være bemyndiget til i de kollegiale Eetter — herunder dog ikke indbefattet Højesteret — at konstituere i alt indtil 5 Dommere udover det for de paagældende Eetter tilsammen fastsatte Antal Dommere.

Med Hensyn til Lovens Ikrafttræden foreslaas det i § 1021, at dette først sker, naar Love om Lønninger for forskellige af de i første Bog omhandlede Embeds- og Bestillingsmænd, (Dommere, Politimestre, Rigsanklageren, Overanklagerne, Chefen for Statspolitiet m. fl.) samt om Eetsafgifter ere udkomne, og der

1913/1914: Lovforslag.

derhos er forløbet 6 Maaneder efter Indrykkelsen i Lovtidenden af en af Justitsministeren derom udstedt Bekendtgørelse dog ikke senere end den 1. Oktober 1917.